

**Зауваження НААУ до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності батьків або осіб, які їх замінюють, за вчинення їх дітьми окремих правопорушень у сферах безпеки дорожнього руху та торгівлі»
(реєстр. № 5396 від 16.04.2021)**

НААУ було опрацьовано проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності батьків або осіб, які їх замінюють, за вчинення їх дітьми окремих правопорушень у сферах безпеки дорожнього руху та торгівлі» (реєстр. № 5396 від 16.04.2021) (далі – законопроект).

За результатами проведеного правового аналізу законопроекту НААУ вважає за доцільне висловити наступні зауваження та певні пропозиції до нього.

У пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що «він спрямований на створення безпеки дорожнього руху, захисту життя та здоров'я громадян, малолітніх та неповнолітніх дітей, дотримання правил торгівлі. Окрім того, даний проект Закону покликаний стимулювати батьків або осіб, які їх замінюють, сумлінно виконувати свої батьківські обов'язки задля уникнення випадків вчинення протиправних, небезпечних для життя і здоров'я діянь їхніми дітьми».

Для досягнення вказаної в пояснювальній записці мети законопроектом пропонується внести зміни до статей 139 та 160 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Зокрема, статтю 139 Кодексу України про адміністративні правопорушення пропонується доповнити частинами 2 та 3, якими передбачити адміністративну відповідальність батьків або осіб, які їх замінюють, за створення перешкод для дорожнього руху неповнолітніми та малолітніми дітьми.

При цьому в сформульованій таким чином диспозиції не конкретизовано, за створення яких саме перешкод для дорожнього руху неповнолітніми та малолітніми дітьми їх батьки або особи, які їх замінюють, будуть притягуватися до адміністративної відповідальності. Зрозуміти, які саме перешкоди для дорожнього руху мали на увазі автори законопроекту можна лише, ознайомившись із пояснювальною запискою. Нечітке формулювання диспозиції статті не відповідає вимогам ясності закону та принципу правової визначеності, а тому може мати наслідком проблеми із застосуванням вказаної норми на практиці.

Статтю 160 Кодексу України про адміністративні правопорушення пропонується доповнити частинами 2 та 3, якими передбачити адміністративну відповідальність батьків або осіб, які їх замінюють, за здійснення торгівлі в містах з рук на вулицях, площах, у дворах, під'їздах, скверах та в інших невстановлених місцях неповнолітніми та малолітніми дітьми.

З аналізу пояснювальної записки до законопроекту вбачається, що необхідність прийняття закону обумовлюється активними діями осіб, малолітніх та неповнолітніх дітей на проїжджій частині дороги, зокрема, у вигляді торгівлі товарами (квітами, надувними кульками тощо), що спричиняє перешкоди для дорожнього руху, затори,

дорожньо-транспортні пригоди і, у окремих випадках, має наслідком завдання водіями транспортних засобів тілесних ушкоджень та/або смерті таких осіб.

Враховуючи зазначене обґрунтування необхідності прийняття законопроекту в диспозиції варто уточнити, що адміністративна відповідальність батьків або осіб, які їх замінюють, передбачається в тому числі за здійснення торгівлі неповнолітніми та малолітніми дітьми на проїжджій частині дороги.

Крім того, варто вказати, що на даний час вже існують норми, що встановлюють відповідальність батьків за вчинення дітьми у віці від чотирнадцяти до шістнадцяти років адміністративних правопорушень (ч. 3 ст. 184 КУпАП), а також механізм притягнення до відповідальності батьків в тому числі, якщо діти у віці до чотирнадцяти років вчиняють протиправні дії (ч. 1 ст. 184 КУпАП).

Так, частина 1 статті 184 КУпАП встановлює відповідальність батьків або осіб, які їх замінюють, за ухилення від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей, а частина 3 статті 184 КУпАП передбачає настання адміністративної відповідальності батьків або осіб, які їх замінюють, за вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено цим Кодексом, крім порушень, передбачених частинами третьою або четвертою статті 173⁴ цього Кодексу.

АЛЕ Законопроект не передбачає внесення змін до ст. 184 КУпАП, які б виключали можливість притягнення до відповідальності батьків за створення перешкод для дорожнього руху неповнолітніми та малолітніми дітьми та за здійснення торгівлі в містах з рук на вулицях, площах, у дворах, під'їздах, скверах та в інших невідновлених місцях.

Тобто у разі прийняття законопроекту виникне вірогідність притягнення батьків до відповідальності за вчинення їх дітьми одних і тих самих правопорушень на основі відповідних частин ст. 139, 160 і 184 КУпАП, що є порушенням норм статті 61 Конституції України, що встановлює заборону притягнення до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення.

Також зазначаємо, що в цілому погоджуємось із зауваженнями, висловленими Головним науково-експертним управлінням Верховної Ради України, у висновку на законопроект, а тому вважаємо за необхідне врахувати їх при прийнятті рішення Комітетом щодо законопроекту. Адже прийняття проекту закону в існуючій на даний час редакції не матиме наслідком реалізацію завдань, визначених в пояснювальній записці до нього.

Враховуючи вищевикладене, НААУ вважає за доцільне повернути законопроект на доопрацювання з урахуванням висловлених зауважень.